

Το μάντραμα των ζώων είναι μια αλληγορία για το μάντραμα των ανθρώπων με ήρωες εργάτες σε εταιρεία περιφράξεων της Σκωτίας. Το τρίγωνο των κεντρικών προσώπων αποτελείται από δύο σκωτσέζους χειρώνακτες, τους Ρίτσι και Ταμ, και τον προϊστάμενό τους, τον άγγλο αφηγητή. Ηδη με αυτή τη διανομή οικιαγραφείται η δομή της εξουσίας στη Γηραιά Αλβιόνα. Ο αφηγητής, που δεν έχει όνομα, δεν είναι ο καλύτερος τεχνίτης. Οι άλλοι ίσως να είναι πιο επιδέξιοι στον χειρισμό της βαριάς ή στο σκάψιμο για τους πασσάλους. Είναι όμως αυτοί που στις πρώτες σελίδες αναλαμβάνει τον ρόλο του επιστάτη όταν εργάζονται σε κάποιο λιβάδι. Όταν πάλι βρίσκονται στην έδρα της εταιρείας, τα πράγματα αλλάζουν. Εκεί βρίσκεται ο Ντόναλντ, ο εργοδότης, που ακόμη και ανήμερα τα Χριστούγεννα θα βρει μια δουλειά να κάνει. Παρ' όλο που είναι ολίγον άξεστος, διαθέτει γνώση διαχείρισης προσωπικού: όποτε καλεί τους εργάτες στο γραφείο, τους βάζει να καθίσουν σε άβολα καρεκλάκια, με το φως να πέφτει ενοχλητικά στα μάτια τους. Σε κάθε γκάφα τους θυμίζει το οικονομικό ζήτημα: «Α, σας διέφυγε. Άλλο πράγμα τώρα αν μου διαφύγει εμένα να σας πληρώσω τα μεροκάματα, έτσι».

Οι αμοιβές είναι πολύ χαμηλές και οι εργάτες πίνουν πολύ. Δεν εξηγείται αλλιώς ότι τα έσοδα επαρκούν μόνο για τις μπύρες του Ρίτσι και του Ταμ. Ακόμη και μια κιθάρα με προορισμό τα ριφ του χέβι μέταλ αγοράστηκε με δόσεις. Έτσι από τη στιγμή που το συνεργείο των τριών φεύγει από τη μόνιμη έδρα του με σκοπό να περιφράξει έναν ολόκληρο

λόφο στο Ανω Μπούλαντ της Αγγλίας, οι εργάτες αρχίζουν να ζητούν μικροποσά από τον επιστάτη ως δανεικά ή ως «μπροστάντζες» του μεροκάματου. Αποδίδουν καλύτερα στις περιφράξεις αν υπάρχει προοπτική νυχτερινής εξόδου. Θα φανταζόταν κανείς ότι στις παμπ ξεδιώχνουν, ότι τρώνον τανά ξεαλώνουν.

Αντ' αυτού, οι δύο κολλητοί φίλοι και ο επιστάτης τους κάθονται απαθείς στο τραπέζι τους, μετρούν τα άδεια ποτήρια και περιμένουν να σημάνει η ώρα της τελευταίας παραγγελίας, στις 11. Από γυναικές πάλι τίποτε φοβερό. Πιο συγκεκριμένα, στο διάστημα περίπου ενός μήνα – κατά τον οποίο εκτυλίσσεται το βιβλίο – δύο από τους τρεις ήρωες μετρούν από μία συνέντευξη (και αυτή συμπωματικά).

Στο Ανω Μπούλαντ οι ήρωες ζουν μέσα σε τροχόσπιτο, σε άθλιες συνθήκες υγιεινής, κάτι που αφήνει τους δύο Σκωτσέζους παντελώς αδιέφορους. Από τη στοίβα με τη λάντζα ανασύρουν βρώμικες κούπες για το τσάι τους, λουζούνται στη λεκάνη κάθε Σάββατο, δεν έχουν δεύτερη αλλαξιά ρούχων. Η ενδυματολογική ανησυχία τους περιορίζεται στο να βγάζουν τις γαλότσες για να φορέσουν τις καουμπούκες μπότες. Η ζωή μοιάζει να γλιστρά μέσα από τα χέρια τους χωρίς να έχουν κανένα, μα κανένα ενδιαφέρον. Αν κάναμε καρδιογράφημα στα νιάτα τους θα βγαίνει μια ευθεία γραμμή. Η καθημερινότητά τους διαφοροποιείται από τις αλλαγές του καιρού: η βροχή με τις λάσπες της κάνει τη δουλειά πιο δύσκολη και χτυπά εκνευριστικά πάνω στο

ΜΑΓΚΝΟΥΣ ΜΙΛΣ

Με μπλε γιακάδες

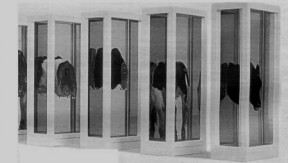
Στο πρώτο μπεστσέλερ ενός οδηγού λεωφορείου οι εργάτες ήρωες ζουν με καθημερινό όραμα το να απολαύσουν μια μπύρα στην παμπ και αρνούνται περαστικά να αποδράσουν από τη μίζερη ρουτίνα τους. Τ. Ρίτσει η ΔΑΦΝΗ ΚΕΖΑ

τροχόσπιτο. Εν τούτοις κάποια συμβίβια είναι τόσο σοβαρά που άλλοι θα έχαναν τον ύπνο τους. Το συνεργείο των ώρα της δουλειάς σκοτώνει – κατά λάθος – τρεις ανθρώπους. Και επειδή το φορτηγάκι είναι συνήθως σταθμευμένο μακριά και στα λιβάδια είναι κουραστικό να κουβαλούν τα πτώματα, τα θάβουν κάτω από την περιφράξη. Επιστρέφουν στη μονοτονία τους χωρίς ενόχες. Η μεγάλη επαγγελματική ευκαιρία έρχεται στο Ανω Μπούλαντ όταν οι προύχοντες της περιοχής, οι αδελφοί Χολ, τους ζητούν να χτίσουν τα μαντριά τους. Ένα έξτρα χαρτίζικλι σημαίνει περισσότερες μπύρες, όποτε ακούγεται ενθαρρυντικό. Οι Χολ ξεκίνησαν ως κρεοπόλες αλλά έγιναν εργοστασιάρχες και πταχύνουν λουκάνικα. Οι τρεις εργάτες περιφράξουν είναι ό,τι πρέπει για να μπουν στην κρεατομηχανή της παραγωγής τους. Με εκτεταμένες διαδικασίες έχει συμβολικά καταλήγει το μυθολογικό τρίτο, αφηνωσύνη αναπάντητα τα ερωτήματα αστυνομικού τύπου.

Το αντίδοτο στην κατάρθεια του μύθου είναι η ιλαρότητα της γραφής. Οπως όμως συμβαίνει πάντα με τους Αγγλους, η ευθυμία δεν προέρχεται από τον γέλοπα αλλά από τον καυχασμό. Είναι προφανές ότι ο Μάγκνουσ Μιλς, ο οποίος έχει εργαστεί και σε περιφράξεις, βρήκε έναν εύσημο τρόπο να ξαναμιλήσει για την πάλη των τάξεων. Το κάνει περιγράφοντας έναν μικρόκοσμο, το σύμπαν που έχει για ήλιο τον παμπ.

Οι δύο χεβιμεταλάδες Σκωτσέζοι δεν μπορούν να εμφανιστούν ως εκπρόσωποι κάποιας νεολαίας. Το μόνο που μπορούν να εκπροσωπήσουν είναι ο εαυτός τους. Δεν έχουν μπει στο όχημα της τεχνολογίας, δεν πάσχουν από τα σύνδρομα της υπερκατανάλωσης και της υπερπληροφόρησης και βρίσκονται στο περιθώριο.

Η απουσία κάθε φιλοδοξίας – που ίσως στη Μεσόγειο να είναι ακατανόητη – συνάδει προς τη λογική της βρετανικής εργατικής τάξης που υπαγορεύει μια πολύ συγκεκριμένη αξία: να μην επιθυμείς να γίνεις άλλο από αυτό που γεννήθηκες.

Ανθρωποι σε κρεατομηχανή, αγελάδες σε φορμάλη. Τμήμα έργου του Ντέιμαν Χερστ (1996)

Ο Μάγκνουσ Μιλς ήταν στο τιμόνι του λεωφορείου όταν ανακοινώθηκε ότι είναι υποψήφιος για το λογοτεχνικό βραβείο Μπούκερ 1998. Μόλις έφθασε στο τέρμα είπε στους φωτογράφους που τον περίμεναν ότι πρέπει πρώτα να χτυπήσει την κάρτα του. Η πρώτη δήλωσή του λοιπόν ήταν: «Οι εφημερίδες είναι οι πρώτες που γράφουν όταν αργεί το δρομολόγιο».

Εκτοτε ειπώθηκαν πολλά για τον Μιλς αλλά σχεδόν πάντα με focus στην επαγγελματική ιδιότητά του. Κάτι που προφανώς αδικεί το έργο του. Και ενώ η Βρετανία συζητούσε περί μπλε κολάρων της πεζογραφίας, ανακαλύπτοντας ότι η εργατική τάξη μπορεί να βγάλει και συγγραφείς εκτός από ποδοσφαιριστές και ποπ σταρ, ο Μιλς έγραφε ήδη το δεύτερο βιβλίο του *All quiet on the Orian Express*. Σε ηλικία 46 ετών πλέον κερδίζει πολλά και θα μπορούσε να σταματήσει να εργάζεται. Σαν να αναλιφθηκε όμως ότι η επαφή με τον αληθινό κόσμο παρέχει ανεκτίμητο μυθιστορηματικό υλικό και απλά άλλαξε δουλειά: έγινε κηπουρός.

Μάγκνουσ Μιλς

Το μάντραμα των ζώων
Μετάφραση Αθηνά Δημητριάδου,
Πρόλογος Άρης Μπερλής, Εκδόσεις
Scripta, 1999, σελ. 221,
τιμή 3.800 δρχ.